

Nr 38 1998

Substitutionsbehandling i klimakteriet - aktuella synpunkter

Förord

Kvinnans övergångsålder har under de senaste årtiondena rönt ökat intresse. Många av de symptom och metabola förändringar som inträffar kring menopausen har relation till en rad olika områden av medicinen. Hormonförändringarna kring menopaus har visat sig påverka så vitt skilda områden såsom den kardiovaskulära hälsan, hjärnans funktion, benstommens hållfasthet och hudens kvalitet.

Hormonsubstitution används av allt fler kvinnor. Våra kunskaper om behandlingseffekter samt om biverkningar och eventuella risker ökar snabbt. Många av gårdagens kontraindikationer mot hormonsubstitution är idag indikationer. Fortfarande finns ändå en grupp kvinnor som inte bör förskrivas hormonsubstitution och andra som inte önskar behandling trots påtagliga besvär. Ett stort behov finns att öka kunskaperna om kvinnans övergångsålder och att utveckla nya hormonella substitutionsregimer och även andra behandlingsformer. Såväl vårdpersonal som lekmän är idag medvetna om övergångsåldern och om den typiska sympto-

matologin. Både massmedia och sjukvården har ägnat området betydande uppmärksamhet. När dagens medvetna, informations- och kunskapskrävande kvinnor når övergångsåldern, måste berörda läkare och annan sjukvårdspersonal vara väl utbildade inom området. Arbetsgruppen för Klimakteriella Problem inom Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi har därför utarbetat denna skrift som är avsedd för såväl gynekologer, allmänmedicinare som för andra intresserade läkare och yrkeskategorier inom sjukvården. Detta är en ny version, baserad på en tidigare utgåva "Klimakteriet och dess behandling", och berör flera nya områden såsom tromboembolism, reumatiska sjukdomar och det centrala nervsystemet i relation till menopaus och hormonsubstitution.

För KARG och författarna till ARG-rapporten (Substitutionsbehandling i klimakteriet - aktuella synpunkter).

Mats Hammar Lars-Åke Mattsson Göran Berg

Projektredaktörer

Innehåll

Förord.....	5
Klimakteriets endokrinologi (<i>Britt-Marie-Landgren, Kjell Carlström</i>).....	7
Epidemiologi - en introduktion (<i>Lars Alfredsson</i>).....	13
Vilka somatiska symptom uppträder vid hormonbortfall kring och efter menopausen och hur vanliga är dessa? (<i>Mats Hammar, Göran Berg, Richard Lindgren</i>)	17
Klimakteriet ur ett psykologiskt perspektiv (<i>Aila Collins</i>).....	23
Förändras sexlivet i klimakteriet? (<i>Jörgen Nathorst-Böös</i>)	29
Urogenitalt östrogenbristsyndrom hos postmenopausala kvinnor (<i>Kerstin Nilsson, Gum Heimer</i>).....	33
Humörförändringar relaterade till klimakteriet och hormonsubstitution (<i>Torbjörn Bäckström</i>).....	39
Substitutionsbehandling i klimakteriet (<i>Lars-Ake Mattsson och Tommy Sporrang</i>)	45
Östrogenbehandling en hjärtesak? (<i>Karin Schenck-Gustafsson, Göran Samsioe</i>)	53
Östrogensubstitution och tromboembolism (<i>Claes Lindoff</i>).....	63
Hur påverkas skelettet efter menopaus och vid hormonbehandling? (<i>Tord Naessen, Anders Lagrelius</i>)	69
Östrogen och reumatisk sjukdom (<i>Thomas Skogh</i>)	75
Påverkar hormonell substitutionsbehandling risken att få cancer? (<i>Ingemar Persson, Leif Bergkvist</i>)	79
Kan vi ge hormonsubstitution till kvinnor med genomgången gynkologisk cancer eller mammarcancer? (<i>Gunnar Silfverstolpe, Nils Crona</i>).....	89
Finns alternativa behandlingar när kvinnan ej kan eller önskar hormonell behandling? (<i>Mats Hammar, Göran Berg</i>).....	95
Premenopausal antikonception (<i>Kerstin Andersson</i>).....	99
Hormonell substitutionsbehandling i klimakteriet	107